Tudományos vetélkedő

Hétfőn Hévízen megkezdődött a fiatal gyógyszerészek hagyományos Rozsnyay Mátyás-emlékversenye. A világhírű magyar gyógyszerész emlékének szentelt 22. vetélkedőn az a huszonkilenc ifjú gyógyszerész számol be kutatási eredményeiről, akik az elődöntőkön a legjobb eredménnyel szerepeltek. Tanulmányaik a gyógyszerkészítés, a gyógyszerügyi szervezés, a gyógyszerhatástan, a gyógynövény- és drogismeret, továbbá a gyógyszerészet-történet témakörébe tartoznak.

A verseny fődíját — a Rozsnyay Mátyás-emlékérmet — szerdán ítéli oda a bírálóbizottság. Akkor adják ki a tudományos pályázat további öt díját is.

Kiadvány

Az atomfegyver nélküli világért, az emberiség túléléséért meghirdetett februári, moszkvai fórumról kiadványt jelentetett meg az Országos Béketanács a Magyar—Szovjet Baráti Társasággal közösen.

A kiadvány képet ad a nagy jelentőségű eseményről, a világ 80 országából érkezett több mint 900 külföldi, s a 350 szovjet tudós, művész, társadalmi, politikai, vallási személyiség, üzletember véleménycseréjéről.

Biztató

Az elmúlt néhány héten alig volt nap, hogy képpel vagy anélkül, csak szöveges információval, ne adtunk volna hírt a város tavaszi nagytakarításának valamelyik mozzanatáról. Emlékezetünk szerint évek óta nem volt ekkora egységben a szegedi vállalatok, intézmények dolgozóinak, iskolák tanulóinak közgondolkodása annak megítéléséről, hogyan lehetne újrateremteni a városban a tisztaságot, rendezettséget. Alighanem úgy ahogy aztán lett is: minden érdekelt támadásba lendült a lassan mindent elborító szemét és gaz, az utcaképet csúfító törmelék, sorsára hagyott, gazdátlan terület ellen.

Tudjuk: a társadalmi munkások és a hivatásosok összefogásának ez a pár hetes akciója nagy erőket mozgatott meg, s nem kétfillérbe került. Azt gyanítjuk: ekkora lendülettel nem folytatható a városi méretű „gyomlálás". Egyet lehet és kell tenni: most már aztán nagyon vigyázni a föltakarított utcákra, lemosott járdákra, kikotort csatornákra, elgereblyézett négyzetméterekre, bekerített szemétlerakó helyekre, kiültetett virágokra. (Ez sem éppen kis feladat!...) A bő egy hónappal ezelőtti tanácselnöki szemle óta ugyanis biztatóan javult az összkép, és a város seregnyi „szeplős" területe lett csinosabb, ám ha most lazítunk a szorosan fogott gyeplőn, könnyen visszabillenhetünk a korábbi, télutói, elhanyagolt állapotba. Hogy ez ne következzék be, a spontán akaraton kívül szervezettséget is megkövetel. S biztatóak a jelek.

Az egyik ilyen: egyre több iskola vállal védnökséget egy-egy park, tér fölött, s ha a Kolozsvári vagy az Üttörő téren jár az ember, észreveheti a diákok első tavaszi megmozdulásának eredményét. (Az üttörőcsapatok azért némi tiszteletdíjat is kapnak.) A lakóterületi bizottságok találékonysággal viszik sokra: a körzetükhöz tartozó üzemeket, vállalatokat is „megmozgatják", az innen-onnan lecsíphető forintokat forgatják okosan, sok-sok feláldozott órával megtoldva. Az ingatlankezelő vállalat munkatársai — főként a házfelügyelők — az elmúlt hetekben házuk környékére is kiruccantak — tessék megnézni az Etelka sori kis előkerteket! Említhetnénk a közterület-felügyelőket, akik vigyázó szemüket mostanában a törmeléklerakó teherautókra is vetették, s több vállalat (!) kocsivezetőjét érték tetten. A vgv seprőgépeit „megtanították" fölszedni az útszéleken fölgyűlt homokot. Jó néhány ingatlantulajdonost szólítottak föl levélben, hogy szíveskedjen portáját rendbe rakni — s van látszatja!

A hivatalosan számon tartott 1,6 millió négyzetméternyi zöldfelületen kívül megszámlálhatatlanul sok az olyan kisebb-nagyobb földecske Nagy-Szegeden, amire nem jutott eddig figyelem, még kevésbé a parkfenntartás 22-24 milliójából pénz. Ott aztán csak a szél a gazda. Mostanában született az ötlet, hogy ezek művelésére önkénteseket keressenek.

Újszegeden, a paneles sorházak kerítésein kívüli pár métereket több háztulajdonos már gondjaiba is vette. Volt, aki gyümölcsfát ültetett, volt, aki konyhakertjét növelte ily módon meg. „Még mindig inkább karalábé, mint szemétkupac nőjön ki a senki földjén" — adták ki a jelszót. S még mielőtt valaki ilmnyásan elhúzná a száját, sietve megnyugtatjuk: a Stefánia fölparcellázásáról nincs szó. (Tegnap reggel legalábbis még nem volt azon az ismételt szemlén, melyen a tanács elnöke az érintett osztályok és vállalatok vezetőivel körbejárta a várost, megnézendő: mire jutottunk a nagy erők bedobásával. Ők mondták ki a szót: biztató...)

P. K.

KISZ+ifjúsági ház

A próbaházasság első éve

Lapunk hasábjain egy évvel ezelőtt írtunk arról, hogy kísérleti jelleggel két évre szóló együttműködési megállapodás alapján az ifjúsági ház „saját" intézménye lesz a KISZ városi bizottságának. Akkor arról is szó esett, hogy ezzel a lépéssel nem keveset vállalnak az együttműködők: a KISZ városi bizottsága, a városi tanács és nem utolsósorban a házban dolgozó népművelők. Az első évről Nemes Nagy Antal megbízott igazgatót kérdeztük.

— Az előzmények talán nem mindenki számára ismertek, így néhány mondatot erről. A KISZ Központi Bizottsága egy 1985-ben született határozata alapján lehetőséget adott az ifjúsági szabadidős intézményformák KISZ-es működtetésére, és ezzel együtt a nagyobb szerepvállalás lehetőségeire. Az MSZMP Szeged Városi Végrehajtó Bizottságának támogatásával a Szeged Megyei Városi Tanács egyetértésével és azzal együttműködve, kétévi időtartamra a Szeged városi KISZ-bizottság vette át az ifjúsági ház irányítását. Természetesen, a fenntartáshoz és működtetéshez szükséges költségeket továbbra is a városi tanács biztosítja, úgy, hogy a tartalmi munkához saját bevételeiből, KISZ-szervezetek felajánlásaiból, a városi KISZ-bizottság, a KISZ Központi Bizottsága is hozzájárul.

— *Az ifjúsági mozgalomnak, az ifjúsági házban dolgozó népművelőknek az adott feltételek jobb kihasználásával valódi otthont kell adni az ifjúságnak azzal, hogy igényeit, elképzeléseit is alakítani tudja, és minél szélesebb réteggel legyen közvetlen kapcsolata. E célkitűzések között szerepelt, hogy a ház munkája politikusabb legyen, és az, hogy a KISZ bázisává, intézményévé váljék. Mennyire sikerült ennek az elvárásnak eleget tenni?*

— Az irányítás átvételét követően a városi KISZ-bizottság elsődleges feladatának érezte, hogy megismertesse az ifjúsági ház vezetésével és az ott dolgozókkal elképzeléseit, s közösen dolgozzák ki a megoldásra váró feladatokat. Ez sikerült. Mindennapos a munkakapcsolat, heti rendszerességgel, kölcsönösen tájékoztatjuk egymást az eseményekről. Így már szinte a kezdet kezdetén változtattunk is. A diákcentrum helyett a Tini tanya programját dolgoztuk ki. Ez a rendezvénysorozat a városban élő valamennyi középfokú tanintézetbe járó ifjúsági réteg igényeit kívánja kielégíteni, de említhetem a családos fiatalok napját is példaként.

— *A tartalmi munkát döntően befolyásolhatják az ifjúsági ház technikai és személyi feltételei.* — Jól tudjuk, a fiatal népművelők vagy itt dolgozó szak- és kisegítő munkások bére alacsony. Így minél több rendezvényt kell lebonyolítani ahhoz, hogy próbáljunk segíteni a gondokon. Szerencsére egy már állandó szakmai stáb végzi a munkát. Így aztán az 1985-ös évi 500 rendezvény helyett közel nyolcszázat valósítottunk meg a próbaévben, mely nem kis terhet rótt a szervezőkre. A kivitelezésből, és a tervezésből adódó hiányosságokat, amelyekről a ház átadása óta szó van, nem sikerült megoldani, a tető állandó beázásának kijavítása kivételével. Így maradt a telefonvonalak hiánya, a rosszul működő fűtési és szellőzési rendszer, vagy az emeleti traktushoz kapcsolódó vészkijáratok kiépítése, melyek az intézmény befogadóképességét döntően befolyásolja. Szerencsére a lehetőségekhez mérten technikai eszköztárunk korszerűsödött, s megfelelő video- és számítógéppark is rendelkezésünkre áll. Visszatérve a személyi kérdésekre, a változások nem okoztak nagyobb zökkenőt, személycserére elsősorban csak a szakmunkás és kisegítő munkakörökben került sor.

— *Egy ekkora város egyetlen ilyen jellegű művelődési intézménye, véleményem szerint, nem tudja fölvállalni az ifjúsági korosztály valamennyi rétegének „kiszolgálását". Kik járnak az ifjúsági házba?*

— Az ifjúság három jelentős rétegével foglalkozunk. Sok rendezvényt szervezünk a 3—8 éves gyermekek részére, havonta előadásokat tartunk neves előadóművészek közreműködésével, heti rendszerességgel gyermekfoglalkozások vannak, így a Micimackó kuckója az állatokkal ismerteti meg a gyerekeket, az Eszterlánc klub a néprajzi hagyományokat ápolja. Folyamatos az autóbusz-kirándulások szervezése, vidéki gyermekelőadások látogatása is. Evek óta kiemelten foglalkozunk a 14—18 éves korosztály művelődési, szórakozási igényeinek kielégítésével, és ezeknek a rendezvényeknek nagy része középiskolásoknak készül. Az iskolai tananyaghoz kapcsolódik, de azon is túlmutat az olvasókör, irodalmi-kultúrtörténeti előadásaival. A diákcentrumokat az iskolai szervezők egy idő után nem tudták megújítani, így a városi KISZ-bizottság javaslatára a program összeállítása és szervezése mi vettük át, így született meg a Tini tanya, átmentve a diákcentrum bevált rendezvényeit, de új ötletekkel és formákkal frissítve fel azokat. Péntekenként nagy népszerűsége van a Tini klubnak is. A Mini Galériánkban a szegedi és Szeged környéki művészeknek, amatőr alkotóknak kínálunk bemutatkozási lehetőséget, de hagyományos színhelye házunk a politikai és társadalmi szervek rendezvényeinek, ünnepségeinek is. Több nemzetközi tudományos tanácskozást, számos kisebb-nagyobb rendezvényt szerveztünk meg vállalatok, intézmények, KISZ-bizottságok felkérésére, és ezek magas színvonalú lebonyolításának mércéje lehet, hogy egyre több hasonló rendezvénnyel bíznak meg bennünket.

— *Hogyan foglalhatnánk össze röviden az első év tapasztalatait?*

— A végleges értékelés az eltelt idő rövidsége miatt még elhamarkodott lenne. De az már világosan látszik, a kezdeti tapasztalatok kedvezőek, közös gondolkodással, munkával, tenni akarással meg tudjuk valósítani célkitűzéseinket. A meglevő tartalékokkal kell jól sáfárkodnunk. És hogy mik ezek? A belsők közül hadd említsem egy meglevő státus betöltésének kihasználását, a munkatársak és vezetőik odaadó munkáját. Külső tartalék a különböző ifjúsági rétegek, kollektívák, közösségek ötletei, javaslatai, amelyek biztosíthatják, hogy valóban olyan programokat adjunk, melyek az ifjúsághoz szólnak.

Az eltelt időszakot, a ház működésének tapasztalatait az intézmény irányítását értékelte a városi pártbizottság ifjúságpolitikai bizottsága is. Befejezésül idézzünk azok megállapításaiból: „Az ifjúsági ház tartalmi munkája a városi KISZ-bizottsággal való kapcsolata és együttműködése a párt ifjúságpolitikai célkitűzéseinek megfelelően fejlődött. A bizottság megerősítette az intézmény közművelődési és politikai feladatait, egyetértett a KISZ-szervezetekkel való közvetlen kapcsolatok erősítésével."

Czakó János

Felmérés a gyermekbalesetekről

Nagyszabású, több mint félszáz iskolát érintő felméréshez kezdett az Országos Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézet kutatócsoportja az ifjúsági balesetek okainak felderítésére, elemzésére.

A statisztikák szerint hazánkban évente mintegy 30 milliárd forint kárt okoznak a nem üzemi balesetek. Ezeknek csaknem egynegyedét teszik ki a gyermekeknek otthon, vagy iskolában, sportolás közben, játéknál, valamint kirándulásnál, barkácsolásnál elszenvedett sérülései. *Az utóbbi években ugrásszerűen növekedett az otthoni, köztük a gyermekbalesetek száma,* sok a villamos áram okozta sérülés és haláleset, a tűzoltókat többször riasztják lakástűzhöz, s az ételmérgezések mintegy háromnegyede a háztartásokban fordul elő.

Az OMTKI hosszú idő óta kutatja a felnőttek otthoni baleseteinek okait, s a vizsgálatokat 1985-ben, Magyarországon először, kiterjesztette az általános iskolás korosztályra is. *A kísérleti felmérést egy-egy budapesti, győri, kaposvári sárospataki, szegedi és szekszárdi iskolában végezték: a gyerekek kérdőíveket töltöttek ki, vetélkedőkön vettek részt, s a kutatók felkeresték a balesetet szenvedett fiatalok szüleit.* E vizsgálat alapján megállapították a szakemberek, hogy a legtöbb otthoni baleset elbotlásból, elcsúszásból, elesésből származik. Az éles, hegyes tárgyak is sok balesetet okoznak, s jelentős a forrázásból, égésből keletkező sérülések száma is. E balesetek legtöbbször végtagtörést, zúzódást, ficamot okoznak, s gyakran előfordulnak fejsérülések is. Minden huszadik otthoni baleset állandó egészségkárosodással jár. *Az alsó tagozatosok közül a 6-7 éveseket éri a legtöbb baleset, többnyire a játszótereken és az udvarokon.* A nagyobb gyerekeknél a hetedik osztályosok sérülnek meg leggyakrabban a testnevelési órákon vagy kerékpározás közben. Az értékelésből kitűnt, hogy e sérüléseket legtöbbször gondatlanság okozza, s nagyban hozzájárul a különböző védőeszközök hiánya is.

E felmérésnél szerzett tapasztalatokat figyelembe véve mostantól egy éven át, tehát a nyári szünidőben is figyelemmel kísérik a kiválasztott iskolák tanulóit. Összesítik a baleseteket, elemzik azok okait, s javaslatokat dolgoznak ki a megelőzésre, szabványok megalkotását kezdeményezik, s különböző védőeszközöket terveznek.

Genetikai kongresszus

A Magyar Tudományos Akadémián hétfőn megkezdődött az első Magyar Genetikai Kongresszus. A Magyar Genetikusok Egyesületének kétnapos tanácskozásán 400 biológus, agrár-, állatorvosi és orvosi területen dolgozó kutató tekinti át a tudományág hazai fejlődési szakaszait.

A tanácskozást *Tigyi József*, az MTA biológiai tudományok osztályának elnöke nyitotta meg. Ezt követően *Szabó Gábor*, a Magyar Genetikusok Szövetségének megbízott elnöke tartott előadást.

Ezután előadások hangzottak el az állattenyésztésben, a növénynemesítésben alkalmazott genetikai eljárásokról, valamint a humángenetika hazai helyzetéről.

Búcsú Huszka Mártontól

Megrendülten tudatjuk, hogy tisztelt munkásőr elvtársunk, Huszka Márton nyugállományú munkásőr alezredes, a Csongrád megyei parancsnok volt helyettese, 62 éves korában 1987. április 23-án hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt. Huszka Márton nyugodt, szerény, megfontolt, elvhű elvtárs volt. Példája tovább él bennünk.

Algyőn született szegényparaszt családban. A felszabadulás előtt kitanulta a cipész szakmát. A felszabadulás után új úton indult, munkás lett. 1949-ig cipőgyári munkásként dolgozott. 1947-ben fölvették a pártba, majd 1949-ben a párt javaslatára önként jelentkezett fegyveres szolgálatra. 1953-ig a belső karhatalomnál teljesített hivatásos szolgálatot, majd visszament a polgári pályára s a Csongrád megyei Kisszövnél politikai előadóként dolgozott.

Az 1956-os ellenforradalom megpróbáltatásai nem ingatták meg. Novembertől a megyei karhatalmi egységnél teljesített szolgálatot, 1957 márciusától a Szeged járási munkásőregység parancsnoka lett. 1966-tól a megyei parancsnok kiképzési helyetteseként végezte munkáját. Megromlott egészségi állapota miatt 1977-ben került nyugállományba. Haláláig a megyei törzsben aktívan segítette a munkásőri feladatok végrehajtását. Munkáját számtalan kitüntetés fémjelzi. Köztük a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem, Kiváló Szolgálatért Érdemrend kitüntetés kétszeri elnyerése.

Huszka Márton olyan elvtársunk volt, akivel 30 év alatt sokat nyert a testület, s halálával sokat is veszített. Emlékét úgy őrizzük, hogy amit tanultunk tőle, azt folytatjuk munkánkban.

Hamvasztás utáni búcsúztatása munkásőri szolgálati tiszteletadással 1987. május 8-án, 14 órakor lesz Szegeden, a Belvárosi temetőben. Elvtársai, barátai 13.30 órától ravatalánál vehetnek végső búcsút az elhunyttól.

Munkásőrség Csongrád Megyei Parancsnoksága

Kitüntetések — szakszervezeti munkáért

A KPVDSZ megyei bizottsága tegnap aktívaülést rendezett Szegeden, a Juhász Gyula Művelődési Központban, melyen kitüntetések átadására került sor.

A Szakszervezeti Munkáért aranyfokozatát kapta *Pereznyák Sándorné*, a Komplett Ruházati Vállalat szb-titkára és *Csizi Istvánné*, a szentesi áfész szb-elnöke. *Gera Péterné*, a Szegedi Élelker szb-tagja és *Szentesi Ferenc*, a Csongrád Megyei Vendéglátó Vállalat munkahelyi Bizottságának vezetője a Szakszervezeti Munkáért ezüst fokozatát vette át. SZOT Oklevél kitüntetésben húszan részesültek, a KPVDSZ Emlékplakettet pedig tizennégyen kapták meg.

A KPVDSZ megyei bizottságának vándorserlegét a tavalyi kiemelkedő kulturális nevelőmunkáért a *Vidia Kereskedelmi Vállalat* és a *Sándorfalvi Áfész* nyerte el. Dicsérő oklevelet kapott a Csongrádi Áfész, a Csongrád Megyei Zöldért, a Komplett Ruházati Vállalat és a Kisteleki Áfész szakszervezeti alapszervezete.